

**УКРАЇНА
БОЛГРАДСЬКА РАЙОННА РАДА
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ДВАДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТА СЕСІЯ VIII СКЛИКАННЯ

РІШЕННЯ

**Про звіт районної державної адміністрації про виконання програми
економічного і соціального розвитку Болградського району на 2024 рік**

Заслухавши звіт Болградської районної державної адміністрації про виконання програми економічного і соціального розвитку Болградського району на 2024 рік і керуючись пунктами 16, 28 частини 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»

Районна рада

РІШИЛА:

1. Звіт Болградської районної державної адміністрації про виконання програми економічного і соціального розвитку Болградського району на 2024 рік (додається) взяти до відома.
2. Зняти з контролю рішення сесії Болградської районної ради від 18 квітня 2024 року № 164-VII «Про затвердження Програми економічного і соціального розвитку Болградського району на 2024 рік».

*Проект рішення підготовлений відділом
економіки та агропромислового розвитку
Болградської районної
державної адміністрації*

З В І Т
районної державної адміністрації
про виконання програми економічного і соціального розвитку
Болградського району на 2024 рік

Протягом 2024 року зусилля місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування були спрямовані на розв'язання конкретних питань розвитку економіки та поліпшення добробуту населення Болградського району. Завдяки цьому в районі вдалося зберегти соціальну й політичну стабільність, продовжити поступальний розвиток галузей економіки району. В умовах воєнного стану, пріоритетними напрямками у роботі були: всебічна підтримка Збройних Сил України; цивільний захист населення; стабільна діяльність об'єктів соціальної та медичної сфер; забезпечення соціальної підтримки учасників бойових дій та ветеранів війни, найбільш вразливих категорій населення, внутрішньо переміщених осіб; активізація економічної діяльності та наповнення бюджетів.

Промисловість

Болградський район має значний потенціал для розвитку промисловості, особливо у сфері переробної промисловості та енергетики. Сприятливе географічне розташування та наявність трудових ресурсів створюють необхідні умови для інвестування та розвитку виробництва.

Сьогодні в районі функціонує ряд промислових підприємств, які спеціалізуються на переробці сільськогосподарської продукції, виробництві будівельних матеріалів, легкій промисловості та виробництві електроенергії.

Основні промислові підприємства Болградського району за видами економічної діяльності наступні:

- ✓ Виробництво вина, виноматеріалів: ТОВ «Болград Вайнері», ПП «Бостардо», ТОВ «Винхол Оксамитне», ТОВ «Велес» ТМ Колоніст, ТОВ «Карпати».
- ✓ Виробництво та переробка сільгосппродукції: ТДВ «Арсі Агро», ТОВ «Шампань України», СФГ «Куцарєв Ф.С.», ТОВ «Сервіс Грейн».
- ✓ Виробництво м'ясних продуктів: ТОВ «АМК».
- ✓ Виготовлення виробів із бетону для будівництва: ТДВ «Арцизький завод залізобетонних виробів».
- ✓ Пошив одягу: ПП «Стілітекс».
- ✓ Виробництво електроенергії, будівництво споруд електропостачання та телекомунікацій: ПрАТ «Болград Солар», ТОВ «Болград Еліос», ТОВ «Дунайська СЕС – 1», ТОВ «Дунайська СЕС – 2», ТОВ «Тарутине Солар-2», ТОВ «Тарутине Солар-4».

За даними Головного управління статистики в Одеській області обсяг реалізованої підприємствами району промислової продукції за 2024 рік склав 1 669,0 млн. грн, темп росту до 2023 року склав 115,3%. В структурі реалізації промислової продукції значне місце займають: постачання електроенергії (сонячна енергетика) – 57,7%; переробна промисловість – 40,7% (в тому числі виробництво виноградних вин – 31,5%).

Обсяг реалізованої промислової продукції

тис. грн.

Болградський район	2023 рік	2024 рік
	1 446 927,6	1 669 024,5

Незважаючи на наявний потенціал, розвиток промисловості в районі стикається з низкою викликів, таких як: недостатність інвестицій для реалізації масштабних проєктів; нестача кваліфікованих кадрів, у тому числі через мобілізаційні процеси, пов'язані з повномасштабним вторгненням росії на територію України; погіршення логістичних умов та зменшення ринків збуту.

Проте, одним з найамбітніших проєктів в районі є створення в Болградській міській громаді індустріального парку "Болград Індастрі". Цей парк має стати сучасною промисловою платформою, де будуть розміщені підприємства, що спеціалізуються на: переробці сільськогосподарської продукції, виробництві харчових продуктів, виробництві альтернативної енергії та інше. На початковій стадії перебуває проєкт створення індустріального парку в Буджацькій селищній громаді.

Реалізація зазначених проєктів дозволить залучити інвестиції, підвищити ефективність виробництв за рахунок впровадження нових технологій, сприятиме створенню нових робочих місць та підвищенню рівня життя населення, призведе до збільшення податкових надходжень до державного та місцевого бюджетів.

Агропромисловий комплекс

Сільське господарство займає домінуючу позицію серед інших галузей економіки Болградського району. Родючі чорноземи створили тут ідеальні умови для розвитку різноманітних галузей сільського господарства.

Аграрний сектор Болградського району за оперативними даними нараховує 310 сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств. Основні з яких: ТОВ «Правда», ТДВ «Арсі Агро», ФГ «Промінь», ФГ «Агрофірма Бургуджі», ТОВ «Агрофірма Главан», ПП «АФ Ташлик», ТОВ «Агро-Модуль», ПСП «Колос», ФГ «Терра», ПраТ «Дружба», ТОВ «Перемога України», ТОВ «Кара-Марін», ПП «Діві», ПП «Троян-Агро-Плюс», Філія «Колоніст» ТОВ «Велес», ТОВ «Кубей Агро», ФГ «Івушка», ФГ «Джондір-Б», ТОВ «Арцизька МК», СВК «Бесарабський», СФГ «Світоч», ПраТ «Петросталь», СФГ «Кристал», ТОВ «Агрофірма «Деленська», ТОВ «Агропрайм Холдинг».

Галузь рослинництва є провідною частиною сільського господарства району, в тому числі вирощування зернових, зернобобових, олійних культур, виноградарство.

Рослинництво. За даними моніторингу відділу економіки та агропромислового розвитку районної державної адміністрації за 2024 рік обсяг виробництва зернових та зернобобових культур підприємствами району становив 456 695 тонн, що на 18,7% більше, ніж за 2023 рік, середня врожайність зернових і зернобобових культур склала 34,7 ц/га, що на 9,5% більше ніж у 2023 році. У тому числі зібрано: пшениці озимої – 280,4 тис. тонн; ячменю озимого – 143,8 тис тонн; кукурудзи – 25,2 тис. тонн, гороху – 18,2 тис. тонн.

Основні показники виробництва зернових і зернобобових культур

Болградський район	Обсяг виробництва (валовий збір), тонн		Урожайність, з 1 га зібраної площі, ц	
	2023 рік	2024 рік	2023 рік	2024 рік
	384 788	456 695	31,7	34,7

Обсяги виробництва ріпаку озимого становили 38,2 тис. тонн, що на 41,0% менше, ніж за 2023 рік. Середня врожайність ріпаку озимого – 19,6 ц/га, що на 8,9% більше, ніж у 2023 році.

Основні показники виробництва ріпаку

Болградський район	Обсяг виробництва (валовий збір), тонн		Урожайність, з 1 га зібраної площі, ц	
	2023 рік	2024 рік	2023 рік	2024 рік
	64 700	38 194	18,0	19,6

Обсяги виробництва соняшника станом за 2024 рік становили 48,0 тис. тонн, що на 3,6% більше, ніж за 2023 рік. Середня врожайність соняшнику – 14,8 ц/га, що на 22,3% більше, ніж за 2023 рік.

Основні показники виробництва соняшнику

Болградський район	Обсяг виробництва (валовий збір), тонн		Урожайність, з 1 га зібраної площі, ц	
	2023 рік	2024 рік	2023 рік	2024 рік
	46 348	47 994	12,1	14,8

За своїми природно-кліматичними умовами Болградський район є однією з кращих в Україні зон для вирощування винограду. Серед районів Одеської області Болградський район є лідером за обсягами виробництва винограду. За 2024 рік обсяги виробництва винограду становили 17 671 тонн, що на 23,3% менше, ніж за 2023 рік, середня врожайність склала 35,3 ц/га, що на 15,1% менше, ніж у 2023 році.

Обсяг виробництва винограду

Болградський район	Обсяг виробництва (валовий збір), тонн		Урожайність, з 1 га зібраної площі, ц	
	2023 рік	2024 рік	2023 рік	2024 рік
	23 035	17 671	41,6	35,3

Під урожай наступного року в районі планувалося посіяти 105 тис. га озимих зернових культур, в тому числі 70 тис. га озимої пшениці та 35 тис. га озимого ячменю, крім того, 23 тис. га озимого ріпаку.

Посіяно всього озимих 81 920 га, що становить 78% від прогнозу, в тому числі 54 242 га озимої пшениці (77,5% від прогнозу) та 27 678 га озимого ячменю (79,1% від прогнозу), крім того, посіяно озимого ріпаку 42 553 га (185% від прогнозу).

Кожен сезон не схожий на попередній, але основними факторами, які вплинули на урожайність 2024 року є поєднання погодніх і воєнних чинників, що спричинило низку проблем для сільгоспвиробників Болградського району.

Аграрії стикнулися з такими основними проблемними питаннями, як :

- зниження закупівельної ціни на сільгосппродукцію, зменшення ринків збуту, як наслідок зменшення обсягів продажу, що призводить до значної збитковості виробництва;
- підвищення цін на паливно-мастильні матеріали, добрива та засоби захисту рослин, на запасні частини до сільськогосподарської техніки;
- дефіцит кадрів;

- зміна кліматичних умов.

Щодо погодних умов, на весні 2024 року вони були сприятливими для посіву пізніх сільськогосподарських культур. У березні-квітні 2024 року випало 80-90 мм опадів, що на 8-21% більше за норму, але у травні випало всього 25 мм опадів, що в 2 рази менше за норму. Липень та серпень 2024 року виявились спекотними і це вплинуло на врожайність сільськогосподарських культур. Недостатня кількість опадів, особливо в період вегетації, є однією з найгостріших проблем для сільського господарства району. Нестача вологи призводить до зниження врожайності, погіршення якості зерна та збільшення ризику поширення хвороб і шкідників.

Для зменшення негативного впливу погодних умов на врожайність сільгоспвиробники району використовують різноманітні агротехнічні прийоми:

- вибір стійких сортів зернових, які мають підвищену стійкість до посухи, високих температур, хвороб і шкідників;
- оптимальні строки сівби зернових, що дозволяє рослинам краще перезимувати і успішно розвиватися в весняний період;
- впровадження та розвиток систем зрошення дозволяє забезпечити рослини вологою в період посухи;
- використання збалансованих добрив сприяє підвищенню стійкості рослин до несприятливих умов;
- своєчасна боротьба зі шкідниками і хворобами дозволяє зберегти врожай.

Отже, розвиток сільського господарства в районі є важливим завданням, одним із пріоритетних напрямків якого є розвиток садівництва та овочівництва для створення та ефективного функціонування плодово-овочевих підприємств. Це складний і багатогранний процес, який вимагає спільних зусиль держави, бізнесу та громад. Впровадження сучасних технологій, підтримка інновацій та інтеграція в світові ланцюги постачання є ключовими факторами успіху.

Тваринництво. Станом на 1 січня 2025 року кількість сільськогосподарських тварин у підприємствах району склала:

- великої рогатої худоби – 761 голова, в тому числі корів 326 голів, що на 11,6% менше, ніж на 01.01.2024 року;
- поголів'я овець та кіз – 6 366 голів, що на 40,5% менше, ніж на 01.01.2024 року;
- поголів'я свиней – 51 957 голів, що на 11,9% менше, ніж на 01.01.2024 року.

Обсяг виробництва м'яса (без птиці) за 2024 рік по підприємствах району складає 8 128,0 тонн, що на 9,5% менше, ніж у 2023 році.

Обсяг виробництва молока за зазначений період – 2 154 тонни, що на 20,2% менше, ніж у 2023 році.

Виробництво продукції тваринництва у підприємствах району

Болградський район	Обсяг реалізації на забій (у живій масі) сільськогосподарських тварин, тонн		Обсяг виробництва (валовий надій) молока, тонн	
	2023 рік	2024 рік	2023 рік	2024 рік
	8 982,6	8 128,0	2 701,5	2 154,5

Тваринництво в Болградському районі, як і в багатьох інших регіонах України, стикається з низкою проблем, які впливають на його розвиток та ефективність. Однією з найбільших проблем є постійне зменшення поголів'я тварин. Це пов'язано з низкою факторів, таких як:

- низка рентабельність: високі ціни на корми, енергоносії та ветеринарні препарати, а також низькі закупівельні ціни на продукцію тваринництва роблять виробництво нерентабельним для багатьох фермерів;

- старіння поголів'я: відсутність оновлення поголів'я високопродуктивними породами призводить до зниження надоїв молока, приростів м'яса та загальної продуктивності;
- поширення інфекційних хвороб тварин завдає значних збитків господарствам;
- брак інвестицій: фермери часто не мають коштів на модернізацію виробництва, закупівлю нового обладнання та впровадження сучасних технологій;
- проблеми з реалізацією продукції.

Для вирішення проблем тваринництва в районі необхідно вжити комплекс заходів спрямованих на підтримку тваринництва, підвищення його економічної ефективності, покращення умов утримання тварин та забезпечення стабільності виробництва. Залучення інвестицій у модернізацію виробництва, будівництво нових ферм та закупівля сучасного обладнання, реалізація державних програм підтримки тваринництва, надання кредитів та податкових пільг, сприяння просуванню сільськогосподарської продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках – це комплекс заходів, що дозволить досягти значних зрушень у цій галузі. Також, для фермерів важлива реєстрація в автоматизованій електронній системі «Державний аграрний реєстр», яка була створена з метою ефективного та прозорого залучення та розподілу усіх видів підтримки для українських аграріїв, як за кошти державного бюджету, так і у вигляді пільгових кредитів, міжнародних грантів або технічної допомоги.

Житлово-комунальна та дорожньо-транспортна інфраструктура

Водопровідно-каналізаційне господарство. З метою розвитку систем водопостачання та водовідведення в Болградському районі протягом 2024 року проведено наступні заходи:

Арцизька міська рада

Розпочато роботи з реконструкції очисних каналізаційних споруд повної біологічної очистки у м. Арциз (1 521,96 тис. грн, в т.ч 1 261,18 тис. грн за рахунок державного бюджету та 260,78 тис. грн місцевий бюджет). Також встановлено систему доочистки води у с. Новоселівка за кошти донорів.

Болградська міська рада

Придбано електрообладнання для ВНС-1 КП «Горводоканал» на суму 230,64 тис. грн. Придбано електрообладнання для ВНС-3 КП «Горводоканал» на суму 188,41 тис. грн. Придбано комплектуючі та проведено поточний ремонт аварійних ділянок міського водопроводу на суму 165,75 тис. грн. Придбано комплектуючі та проведено поточний ремонт резервного насосного обладнання КНС-1, КНС-2, КНС-3 та каналізаційних мереж КП «Горводоканал» на суму 1450,1 тис. грн.

Буджацька селищна рада

Проведено реконструкцію водопровідної мережі (1 км) у с. Ламбрівка 74,5 тис. грн. Придбано електрообладнання (насоси 3 одиниці) для комунальних підприємств: "Лісне", "Весела Долина", "Височанське 2" на суму 155,4 тис. грн.

Бессарабська селищна рада

Придбано 7 глибинних насосів для комунальних підприємств Бессарабської селищної територіальної громади на суму 803,0 тис. грн.

Кубейська сільська рада

Замінено 0,23 км водопровідних мереж, проведено ремонт насосного обладнання у с. Кубей на суму 181,04 тис. грн.

Теплицька сільська рада

Капітальний ремонт, реконструкція та будівництво водопровідно-каналізаційних мереж с. Мирнопілля – 200 м.п., с. Веселий Кут – 800 м.п., с. Новий Париж – 150 м.п. на загальну суму 3 582,5 тис. грн.

Для критично важливих об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства району протягом 2024 року за сприянням райдержадміністрації від благодійних організацій отримано 20 електрогенераторів.

Протягом 2024 року руйнувань об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства на території району внаслідок проведення воєнних дій – не було.

Дорожньо-транспортна інфраструктура. Район з'єднаний з обласним центром та іншими містами і селами розгалуженою мережею автомобільних шляхів у кількості 68 автодоріг загального користування протяжністю 925,2 км, в тому числі: 7 доріг загального користування державного значення протяжністю 320,2 км та 61 дорога загального користування місцевого значення протяжністю 605,0 км.

Протягом 2024 року Службою відновлення та розвитку інфраструктури в Одеській області в межах експлуатаційного утримання проведено поточний ремонт наступних автомобільних доріг загального користування державного значення:

№ п/п	Індекс	Найменування автомобільних доріг	відремонтовано, кв. м
1	T-16-06	КПП «Виноградівка» - Болград - /М-15/ (на Одесу)	5021
2	T-16-08	Болград - Кубей - Арциз	25273
3	T-16-27	КПП «Серпнєве» -Тарутине-Арциз-Сарата	8826
4	T-16-31	КПП «Табаки» - Болград - /М15/ (на Ізмаїл)	6222
5	T-16-44	КПП «Лісне»-КПП «Малоярославець І»	203

Протягом 2024 року ДП «Служба місцевих автомобільних доріг» в межах експлуатаційного утримання проведено поточний ремонт наступних автомобільних доріг загального користування місцевого значення (окремими ділянками):

№ п/п	Індекс	Найменування автомобільних доріг	Протяжність, відремонтованої ділянки, км
1	O160202	Арциз-Виноградне-Спаське	24,453
2	O160707	Городне-Нова Іванівка-Теплиця (міст км37+536 в с. Новоселівка)	0,012
3	O160707	Городне-Нова Іванівка-Теплиця (міст км35+415 в с. Новоселівка)	0, 016
4	O160707	Городне-Нова Іванівка-Теплиця (міст км29+064 міст біля с. Делени)	0,03
5	O160707	Городне-Нова Іванівка-Теплиця (міст км31+604 міст в с. Делени)	-
6	O160707	Городне-Нова Іванівка-Теплиця	19
7	O160707	Городне-Нова Іванівка-Теплиця	11,7
8	O160707	Городне-Нова Іванівка-Теплиця	7
9	O160707	Городне-Нова Іванівка-Теплиця	10
10	O162442	Татарбунари-Камянське-/Т-16-08/	6,5
11	C160213	/Т-16-08/ - Прямобалка - /М-15/	2,45
12	C160205	/O162337/ - /Т-16-27/	2
13	C160201	/Т-16-27/ - Садове - /O160707/	2,5
14	C160709	Нові Трояни - Городне	1,1
15	C160709	Нові Трояни - Городне	1,4
16	C160702	Нові Трояни-Дмитрівка	6

17	C160711	Виноградне - Голиця-/Т16-06/	6
18	O160709	Кубей-Василівка-Кам'янка-/М-15/	22,5
19	O162340	/Т-16-44/-Виноградівка-Нова Іванівка-/М-15/	11,8
20	O162337	Нове Тарутине-Надрічне-Весела Долина-Мирнопілля-Арциз	7

Енергозбереження та енергоефективність. Протягом 2024 року за рахунок донорських коштів КНП «Арцизька ЦОЛ» забезпечена альтернативним живленням з використанням енергії сонця (дахова сонячна електростанція, потужність 115 кВт).

Також наявні потенційні проекти забезпечення альтернативним живленням з використанням енергії сонця об'єктів критичної інфраструктури, об'єктів соціальної сфери на території району, впровадження яких планується протягом 2025 року:

1. Будівництво наземної сонячної електростанції для резервного електропостачання КП Арцизької міської ради «Водоканал», за адресою: м. Арциз, вул. Європейська, 29 б, потужністю 123 кВт;

2. Будівництво наземної сонячної електростанції КП Болградської міської ради «Горводоканал», за адресою: м. Болград вул. Руслана Прусова, 88, потужністю 150 кВт;

3. Будівництво наземної сонячної електростанції КП Кубейської сільської ради «Кайнакі», за адресою: с. Кубей, вул. Північна 1А, потужністю 50 кВт;

4. Будівництво дахової сонячної електростанції в опорний заклад освіти Кубейський ліцей з початковою школою та гімназією, за адресою: с. Кубей, вул. Сатірова, 138А, потужністю 50 кВт;

5. Будівництво дахової сонячної електростанції у ЗДО "Казка", за адресою: с. Кубей, вул. Сатірова, 146, потужністю 30 кВт;

6. Будівництво трьох дахових сонячної електростанції в амбулаторіях ЗПСМ с. Кубей, вул. Успенська, 15А, с. Оріхівка, вул. Шкільна, 75, с. Виноградне, вул. Шкільна, 11, потужністю по 10 кВт кожна.

Відповідно до регіональної цільової програми енергоефективності Одеської області на 2024-2027 роки, затвердженої розпорядженням Одеської обласної державної адміністрації від 16.11.2023 №980/А-2023, протягом 2024 року за рахунок обласного бюджету профінансовано енергоефективні заходи, а саме:

Бессарабська селищна рада

Замінено вікна у Вільненському ліцеї на суму 979,88 тис. грн. Завершено роботи з капітального ремонту покрівлі адміністративної будівлі КНП «Бессарабська БЛ» на суму 997,27 тис. грн., капітального ремонту покрівлі Бессарабського ліцею на суму 1 000,0 тис. грн. та капітального ремонту покрівлі ДНЗ «Топольок» у с-ще Бессарабське на суму 1 497,1 тис. грн.

Василівська сільська рада

Замінено вікна та двері та часткове утеплення фасаду в Калчівському ліцеї на суму 985,8 тис. грн.

Кубейська сільська рада

Замінено вікна та двері в опорному закладі освіти «Кубейський ліцей з початковою школою та гімназією» на суму 966,0 тис. грн. Замінено вікна та двері спортивного залу с. Оріхівка на суму 1000 тис. грн. Завершено капітальний ремонт з утепленням тиру у с. Оріхівка на суму 1497,1 тис. грн.

Криничненська сільська рада

Утеплення фасаду Криничненського ліцею на суму 999,73 тис. грн.

Також проводилися інші енергоефективні заходи, які фінансувалися з бюджетів ОТГ району та донорських коштів.

Станом на 01.01.2025 в районі наявні 10 об'єктів теплоенергетики (котельні), які здійснюють виробництво теплової енергії з альтернативних видів палива (біомаса), загальною потужністю 2,48 МВт. Протягом 2024 року введено 2 об'єкта теплоенергетики (котельня ліцею

с. Рівне Бессарабської селищної ради та котельня ЗДО с. Павлівка Павлівської сільської ради), який здійснює виробництво теплової енергії з альтернативних видів палива, потужністю 0,205 МВт. Крім цього у 2025 року планується впровадження 2 проєктів з виробництва енергії з біомаси:

- будівництво твердопаливної котельні КНП «Болградська ЦРЛ» за адресою: м. Болград, вул. Ізмаїльська, 71,75;
- заміна котла на альтернативний вид палива (пелети) в Вознесенькому Першому ліцеї з дошкільним відділенням, початковою школою та гімназією.

Управління відходами. На території Болградського району система роздільного збору твердих побутових відходів в повному обсязі не впроваджена. Розпочато роздільне збирання у Болградській міській раді. Арцизькою міською радою підписано Меморандум про співпрацю та партнерство між Одеською обласною військовою адміністрацією, Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів, відповідно до якого на території Арцизької громади буде збудовано модуль для перероблення відходів, що з часом дозволить відмовитися від звичного складування сміття на звалищах.

На території району наявні 69 місць видалення відходів (МВВ), які паспортизовані. Послуги з поводження з побутовими відходами у Болградському районі надають 11 комунальних підприємств, які охоплюють 49 населених пунктів району. Збирання та вивезення побутових відходів в населених пунктах, які не охоплені послугами комунальних підприємств здійснюється щотижнево, шляхом залучення неспеціалізованої техніки, а також транспортом самих мешканців.

Через неналежну систему поводження з твердими побутовими відходами, як правило, в сільських населених пунктах мешканцями періодично створюються несанкціоновані сміттєзвалища. Кількість стихійних сміттєзвалищ в районі залежить від пори року. Органи місцевого самоврядування постійно проводять заходи щодо ліквідації стихійних звалищ відходів. Проводиться роз'яснювальна робота з мешканцями населених пунктів району та висвітлення у місцевих засобах масової інформації заходів щодо поліпшення санітарного стану і благоустрою населених пунктів району.

Протягом 2024 року в громадах району виявлено 114 несанкціонованих сміттєзвалищ, ліквідовано 110.

Капітальні інвестиції

Залучення капітальних інвестицій відіграє важливу роль в економіці Болградського району, є рушійною силою його розвитку та спрямоване на модернізацію сільськогосподарського виробництва, придбання нової техніки, розвиток дорожньої мережі, водопостачання, енергозабезпечення.

За даними Головного управління статистики в Одеській області обсяг капітальних інвестицій в районі за 2024 рік склав 197 302 тис. грн., що на 7,2% менше, ніж у відповідний період 2023 року.

Обсяг капітальних інвестицій

	тис. грн.	
	2023 рік	2024 рік
Болградський район	212 558	197 332

Як і в минулому році, головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 68,7% усіх коштів, за рахунок державного та місцевих бюджетів – 28,8%, інших джерел фінансування – 2,5%.

Капітальні інвестиції спрямовано у матеріальні активи: нежитлові будівлі – 43,4%; придбання та створення машин, обладнання та інвентарю – 38,5%; транспортні засоби – 12,0%; інженерні споруди – 3,0%; нежитлові будівлі – 2,9%; інше – 0,2%.

Нажаль, спостерігається тенденція до зменшення обсягу капітальних інвестицій. Така ситуація обумовлена комплексом наступних факторів:

- військові дії, руйнування інфраструктури та нестабільність безпекової ситуації відлякують інвесторів;
- недостатня якість доріг, комунікацій та інших інфраструктурних об'єктів ускладнює ведення бізнесу та зменшує привабливість регіону для інвесторів;
- обмежені бюджетні ресурси призводять до скорочення державних інвестицій.

Для успішного залучення прямих іноземних інвестицій в об'єднані територіальні громади в районі створено детальну базу всіх інвестиційно привабливих ділянок – так званих «Greenfield» і «Brownfield», кількість яких дорівнює 49.

Крім того, 30 проектів було подано через галузеву систему на базі інформаційно-аналітичної екосистеми DREAM, яка створює єдиний цифровий шлях проєктів відбудови і забезпечує їх прозору та ефективну реалізацію.

Фінансові ресурси

За даними Державної податкової служби України в Болградському районі у 2024 році зареєстровано 68 347 осіб активних платників податків, з яких 66 187 фізичних осіб і 2 160 юридичних осіб. У 2023 році кількість активних платників податків складала 70679 осіб, з яких 68 222 фізичних осіб і 2 314 юридичних осіб. Отже загальна кількість активних платників податків у 2024 році зменшилась на 3,3%. В Болградському районі у 2024 році зареєстровано 6034 суб'єктів малого, 80 середнього та 146 великого підприємництва.

Так, у 2024 році до місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад Болградського району (без урахування трансфертів) надійшло 970 435,5 тис. грн., виконання до розпису становить 104,2%, додатково отримано 38 968 тис. грн., темп росту складає 110,3% або зростання відповідно до минулого року на 90 890,6 тис. грн.

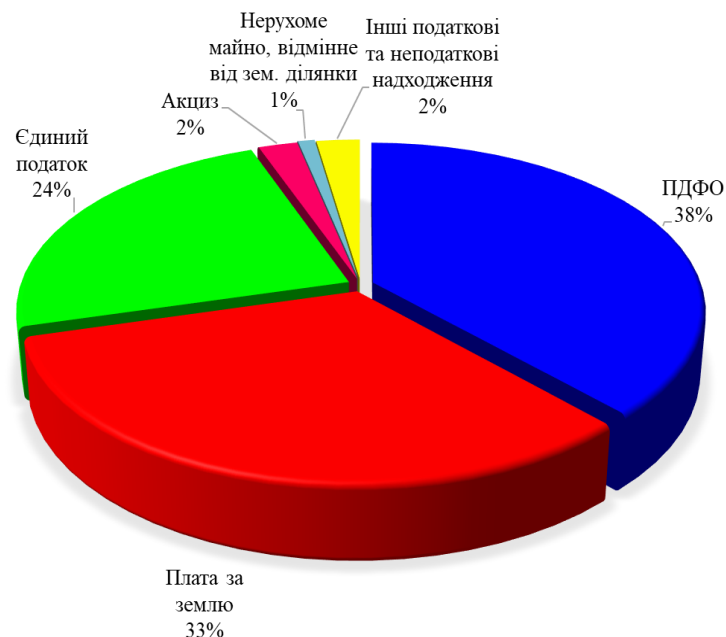
Виконання місцевих бюджетів за 2024 рік в розрізі громад Болградського району

Січень-Грудень 2024	Фактично надійшло за січень-грудень 2023	Затверджено на січень-грудень 2024	Фактично надійшло за січень-грудень 2024	Темп росту до відповідного періоду минулого року	Виконання до розпису, %
Болградський район	879 544 960	931 467 477	970 435 518	110,3%	104,2%
Арцизька ТГ	187 522 430	195 173 889	203 224 094	108,4%	104,1%
Болградська ТГ	227 772 330	213 066 357	221 781 528	97,4%	104,1%
Буджацька ТГ	85 740 100	81 262 000	86 866 869	101,3%	106,9%
Василівська ТГ	51 479 600	58 830 000	59 522 729	115,6%	101,2%
Городненська ТГ	38 266 300	38 352 282	42 273 161	110,5%	110,2%
Криничненська ТГ	11 955 200	14 942 036	15 309 377	128,1%	102,5%
Кубейська ТГ	28 350 200	28 971 218	30 402 783	107,2%	104,9%
Павлівська ТГ	46 242 300	53 303 520	56 535 609	122,3%	106,1%
Бессарабська ТГ	147 797 200	193 745 691	204 574 787	138,4%	105,6%
Теплицька ТГ	54 419 300	53 820 483	49 944 581	91,8%	92,8%

грн.

Всі основні планові показники власних надходжень податків та зборів до місцевих бюджетів Болградського району за 2024 рік виконані:

- ПДФО надійшло у сумі 369 137,2 тис. грн., виконання до розпису 106,8%, додатково отримано 23 498,8 тис. грн;
- Плати за землю надійшло 316 898,0 тис. грн., виконання складає 102,4%, додатково отримано 7 333,8 тис. грн.;
- Єдиного податку надійшло 229 955,6 тис. грн., виконання складає 102,2%, додатково отримано 4 950,7 тис. грн.;
- Акцизного податку надійшло 21 475,3 тис. грн., виконання складає 105,4%, додатково отримано 1 101,0 тис. грн.;
- Плати за нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки надійшло 9 237,7 тис. грн., виконання складає 110,5% , додатково отримано 876,8 тис. грн.;
- Інші податкові та неподаткові надходження складають 23 731,7 тис. грн, виконання 105,4% додатково отримано 1 206,9 тис. грн.

Структура основних планових надходжень до місцевих бюджетів громад Болградського району за 2024 рік

Основні трансферти до місцевих бюджетів Болградського району за 2024 рік:

Базова дотація до місцевих бюджетів територіальних громад Болградського району надійшла у сумі 202 106,5 тис. грн.

Додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації надійшла у сумі 1 036,9 тис. грн..

Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам надійшла у сумі 422 265,5 тис. грн.

Субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету надійшла у сумі 574,3 тис. грн.

Інші субвенції і дотації за рахунок місцевого бюджету – 4 241,4 тис. грн.

За видатками передбаченими у 2024 році в бюджетах територіальних громад Болградського району одним із пріоритетних напрямків залишається підтримка ЗСУ та заходи з

територіальної оборони, які складають суму 38 308,6 тис. грн., або 4,0% від власних надходжень.

Міжнародне співробітництво

Болградський район має значний потенціал для розвитку міжнародного співробітництва. Сприятливе географічне розташування, багата історія та культурне різноманіття роблять його привабливим для партнерства з іншими країнами та регіонами. Болградський район активно співпрацює з сусідніми країнами, зокрема Молдовою та Румунією, бере участь у реалізації європейських програм і проєктів, спрямованих на розвиток місцевого самоврядування, підтримку малого та середнього бізнесу, а також на поліпшення якості життя населення.

Так, у 2024 році в Болградській громаді, за підтримки Болградської районної державної адміністрації, з метою мотивування підприємців та залучення інвестицій, відбулися два масштабних міжнародних заходи: Бессарабський економічний форум та Винний фестиваль «Bolgrad Wine Fest».

Бессарабський економічний форум відбувся у травні 2024 року та об'єднав понад 300 учасників не лише з різних міст України, а й закордонних представників. У форумі взяли участь представники шести областей України (Одеська, Миколаївська, Київська, Тернопільська, Херсонська та Харківська область), більше ніж 10 громад Одеської області, а також представники консульств Болгарії, Туреччини, Молдови та Румунії.

«Bolgrad Wine Fest» — щорічний винний фестиваль, який з 2010-го року проходить у листопаді в місті Болград. Кожного року фестиваль збирає багато учасників та бажаючих скоштувати смачні напої та бессарабські страви, познайомитись з традиціями виноробства Бессарабії та самобутньою культурою краю.

З метою обговорення шляхів співпраці громад на шляху до євроінтеграції та створення стійких механізмів розвитку регіонів 19 вересня 2024 року в Буджацькій громаді відбувся Форум міжнародного територіального співробітництва Україна-Молдова БТХ-4 на тему «Від транскордонної співпраці до європейської інтеграції: Створення механізмів стійкого розвитку громад і регіонів за допомогою ArcGIS». Форум зібрав представників влади України, Молдови та Румунії, депутатів, підприємців, а також фахівців із регіонального розвитку та став важливою платформою для обміну досвідом та налагодження партнерських відносин між громадами України та Молдови.

Щодо міжнародних проєктів. У 2024 році в Болградській громаді реалізовано міжнародний проєкт USAID «Активна молодь. Сильна громада», метою якого було створення активних та впливових молодіжних рад у громадах-партнерах, підвищення рівня практичних знань і навичок членів молодіжних рад для ефективною і впливовою участі у місцевих справах та процесах прийняття рішень. Завдяки проєкту молодь громади отримала цінні знання та навички, а також необхідне обладнання для реалізації своїх ініціатив. Проєкт створений ГО «Асоціація молодіжних працівників України» за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та Проєкта USAID «ГОВЕРЛА». Також Болградська громада стала учасницею міжнародного проєкту за програмою "Спадщина. Простір для роботи" та отримала фінансування (500 тис. грн) для реалізації свого проєкту «Кіно Болград: створення безперешкодного аудіовізуального простору для мешканців Болградської громади з урахуванням потреб мало мобільних груп населення та осіб з інвалідністю».

За підтримки посольства Болгарії в Городненській громаді реалізовано проєкт «Модернізація шкільної споруди», в рамках якого проведено капітальний ремонт даху навчального закладу, заміна системи опалення в процесі реалізації.

У рамках ефективного партнерства і всебічної підтримки до Бессарабської громади від міжнародної гуманітарної організації IRC надійшли оргтехніка та меблі для створення безпечного й доступного простору з надання послуг соціального супроводу мешканцям

громади. Також Бессарабська громада отримала від німецької делегації з високопоставлених представників політики, бізнесу та освіти, яку запросили керівники благодійної організації Ermstal hilft, мікроавтобус для Лужанської філії Рівненського ліцею та автомобіль пікап для офіцера громади.

В рамках міжнародного партнерства 22 квітня 2024 року в місті Ямбол общини Тунджа було підписано договір про дружбу та співробітництво між Громадою Тунджа Республіки Болгарія та містом Болград Одеської області (Україна).

Враховуючи взаємне бажання продовжити взаємовигідну дружбу та взаємовигідну співпрацю в галузі освіти, ділових та торгівельних відносинах, громадській та культурних сферах, спорту та туризму Арцизька міська рада у 2024 році продовжила дію Меморандуму про співпрацю, укладеного у 2018 році між районом «Младост» - Громада Варна (Республіка Болгарія) та містом Арциз Одеської області (Україна). Також, для сприяння розвитку відкритого, толерантного та орієнтованого на майбутнє суспільства, 03 червня 2024 року на основі одностайних рішень муніципальних рад міста Бад-Урах, муніципалітету Деттінген та міста Метцінген (Німеччина) підписано угоду про міжмуніципальне солідарне партнерство між трьома ермстальськими муніципалітетами та українським містом Арциз та селищами Арцизької громади.

Незважаючи на досягнення, міжнародне співробітництво в Болградському районі стикається з певними викликами, які можна подолати спільними зусиллями державної, регіональної та місцевої влади, а також громадських організацій та міжнародних партнерів.

Ринок праці

Ринок праці Болградського району має свої специфічні характеристики, які формуються під впливом географічного розташування, історичних особливостей та економічного розвитку регіону. Зайнятість населення району цілком пов'язана з сезонними коливаннями на ринку праці. Ефективність заходів, які спрямовані на забезпечення повної зайнятості безпосередньо залежить від чисельності та якості людських ресурсів та наявних робочих місць.

В Болградській філії Одеського центру зайнятості у 2024 році перебувало на обліку 2486 осіб, які отримали статус безробітного, що на 11,9% менше ніж в 2023 році. Крім того, 939 осіб-шукачів роботи без статусу безробітного. Кількість безробітних, які були працевлаштовані, склала 1307 осіб, що на 26,3% більше, ніж у 2023 році, кількість безробітних на кінець 2024 року склала 1029 осіб, що на 19,8% більше, ніж у 2023 році.

Показники забезпечення зайнятості та соціального захисту від безробіття по Болградському району

Назва показників	Одиниця виміру	2023 рік	2024 рік
Витрати Державного фонду сприяння зайнятості по району, в тому числі:	тис. грн.	13941,1	30486,1
- витрати на допомогу з безробіття	тис. грн.	9040,3	10391,8
Кількість незайнятих осіб, які звернулися з питань працевлаштування у звітному періоді	осіб	к	3425
Кількість осіб, які отримали статус безробітного, в тому числі:	осіб	2781	2486
- внутрішньо переміщених осіб	осіб	93	171
Кількість працевлаштованих осіб	осіб	1035	1307
Кількість осіб, направлених на:	осіб	55	166
- професійну підготовку, перепідготовку та			

Назва показників	Одиниця виміру	2023 рік	2024 рік
підвищення кваліфікації;			
- громадські роботи	направлень	58	0
- суспільно корисні роботи	направлень	491	1871
Кількість безробітних на кінець звітного періоду	осіб	859	1029

Одним із напрямків активної політики зайнятості населення є організація суспільно корисних робіт в рамках урядового проекту «Армія відновлення». Службою зайнятості району у 2024 році залучено до суспільно корисних робіт 1871 особу, що у 3,8 рази більше, ніж у 2023 році. За цей час тимчасово безробітні направлені на суспільно корисні роботи заробили 15 027 тис. грн., частина з яких повернулася до бюджетів громад у вигляді ПДФО – 9 617,28 тис. грн.

Змінами законодавства запроваджено нові активні програми зайнятості, які передбачають надання компенсації роботодавцям за працевлаштування деяких категорій громадян, та спрямовані на створення і збереження робочих місць, розвиток бізнесу шляхом надання фінансової допомоги роботодавцям. Однією із найпопулярніших серед таких урядових програм є проект «Власна справа», в рамках якого українці можуть отримати мікрогрант від 50 до 250 тис. грн. на розвиток власного бізнесу і створення нових робочих місць. Так, в Болградському районі за грантовою програмою «Власна справа» у 2024 році видано 16 мікрогрантів на суму 3 995 тис. грн. та створено 29 нових робочих місць.

Доходи населення, легалізація заробітної плати та погашення заборгованості з її виплати

За даними Державної служби статистики України середньомісячна заробітна плата за видами економічної діяльності у IV кварталі 2024 по Україні становила 24 153 грн.

За розрахунковими даними середньомісячна заробітна плата штатних працівників в Болградському районі за жовтень-грудень 2024 року становила 14 283 грн, що на 9 870 грн. (41%) менше ніж середньомісячна заробітна плата по Україні. У порівнянні з IV кварталом 2023 роком середньомісячна заробітна плата по району збільшилась 23,0%.

Найвищий рівень середньомісячної заробітної плати в районі спостерігається у таких галузях, як: «державне управління і оборона» – 16 181 грн, «сільське господарство» – 14 808 грн, «освіта» – 14 436 грн.

Низький рівень середньомісячної заробітної плати спостерігається у таких галузях, як: «Фінансова та страхова діяльність» - 7 708 грн; «Тимчасове розміщування й організація харчування» – 7 546 грн; «Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування» - 7 376 грн.

В розрізі громад найвищий рівень середньої заробітної плати у IV кварталі 2024 року зафіксовано в Павлівській ТГ – 19 306 грн. та Болградській ТГ – 15 107 грн.

Найнижчі заробітні плати в Кубейській ТГ – 12 563 грн. та Гродненській ТГ – 12 554 грн.

Проблемним залишається питання заборгованості з виплати заробітної плати. Станом на 01.01.2025 року загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати на підприємствах району становить 10 244,6 тис. грн.

Заборгованість із виплати заробітної плати існує на 4 підприємствах Болградського району, у тому числі: 2 підприємства державної форми власності і 2 – недержавних підприємства. Загальна сума погашеної заборгованості за жовтень-грудень 2024 року становить 2 814,3 тис. грн.

З метою оптимізації роботи з питань дотримання законодавства про працю, матеріали щодо рівня середньої заробітної плати у розрізі підприємств щоквартально направляються територіальним громадам для спільного опрацювання у рамках роботи комісій з питань дотримання законодавства про працю. Так, у 2024 році Болградською РДА проведено

2 засідання комісії з питань дотримання законодавства про працю, в громадах району загалом проведено 16 засідань. Кількість легалізованих місцевими комісіями працівників становить 102 особи.

Соціальний захист населення

Основним завданням управління соціального захисту населення Болградської районної державної адміністрації є забезпечення реалізації державної соціальної політики в Болградському районі у сфері соціального захисту населення.

Станом на 01.01.2025 в районі на обліку перебувають 5 905 сімей одержувачів усіх видів державних соціальних допомог. Сума призначених та виплачених державних допомог за 12 місяців 2024 року становить 29 3374,7 тис. грн., заборгованості по виплатах немає.

З початку 2024 року в районі на обліку перебувають 969 внутрішньо переміщених осіб, яким нарахована та виплачена допомога на проживання у сумі 30 153,6 тис. грн.

Кількість отримувачів допомоги на дітей, які виховуються в багатодітних сім'ях становить 1296 сімей. Протягом 2024 року зазначена допомога профінансована на суму 32 557,15 тис. грн.

У 2024 році грошова допомога при народженні дитини «Пакунок малюка» призначена 230 особам, сума нарахованої та виплаченої допомоги складає 1 760,23 тис. грн.

За звітний період 912 заявникам призначено державну соціальну допомогу малозабезпеченій сім'ї у сумі – 83 063,46 тис. грн..

У грудні 2024 року 840 отримувачам виплачена одноразова грошова допомога на дітей з малозабезпечених сімей для проходження зимового періоду 2024/25 року «Тепла Зима» на загальну суму -14 001,0 тис. грн.

Також протягом звітного періоду нарахована та виплачена:

- державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю на загальну суму – 73 528,21 тис. грн., допомогу отримали 1 942 особи;
- державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю – 1 410 особам на суму 37 497,73 тис. грн.;
- соціальна допомога на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошове забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам 28 сімей на суму 5 380,0 тис. грн.;
- призначена державна соціальна допомога та грошове забезпечення на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя 1 особі в сумі 600,07 тис. грн.;
- тимчасова допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів – 66 отримувачам на загальну суму – 2 155,7 тис. грн.

Фінансування соціальних фондів за 2024 рік

Назва показників соціальних фондів	Фактичні показники, за 2024 рік, тис.грн.
Допомога при народженні дитини	29339,1
Допомога по вагітності та пологам	1277,12
Допомога при усиновленні	91,16
Допомога при опіці та піклувальникам	12578,10
Допомога самотній матері	6591,56
Допомога малозабезпеченій родині	83063,46
Допомога особам з інвалідністю з дитинства	73528,22
Допомога особам, які не мають права на пенсію	37497,73
Допомога на догляд за психічно хворими	10093,03

Допомога багатодітним родинам	32557,15
Допомога на догляд за дітьми-сиротами	5380,01
Допомога на догляд за хворою дитиною	778,0
Допомога патронатному вихователю	600,07
Допомога на осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України (сім'я)	30153,6

Протягом 2024 року, забезпечено реабілітаційними заходами 20 дітей з інвалідністю на загальну суму 355,6 тис. грн., шляхом укладання двосторонніх договорів між керівником реабілітаційного центру та начальником управління. Договори формувалися спеціалістами управління у Централізованому банку даних осіб з інвалідністю.

На обліку в районі перебуває 1428 учасників бойових дій, в т.ч. 687 учасника бойових дій в АТО/ООС та російсько-української війни; 427 осіб з інвалідністю внаслідок війни; 64 учасника війни, а також 370 осіб-членів сімей загиблих, яким згідно із Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» встановлено статус.

На обліку для санаторно-курортного лікування перебувають особи з інвалідністю внаслідок війни та учасники бойових дій – 43 особи: в т.ч. особи з інвалідністю внаслідок війни та учасники бойових дій, які брали участь у проведенні антитерористичної операції – 29 осіб; особи з інвалідністю від загального захворювання та з дитинства – 397 осіб; особи з інвалідністю з наслідками травм і захворюваннями хребта та спинного мозку – 17 осіб; постраждали особи внаслідок Чорнобильської катастрофи 1 категорії – 12 осіб.

Розпорядженням голови Болградської районної державної адміністрації від 14.02.2024 р. №31/А-2024 затверджена районна Програма «Ветеранський простір Болградського району на 2024-2025 роки».

Протягом 2024 року на виплати по програмам комплексної реабілітації, інтеграції та соціального захисту Захисників та Захисниць України, членів сімей загиблих Захисників та Захисниць України в Одеської області громадами Болградського району було закладено декілька напрямлень:

1. Надання щомісячної допомоги особам з інвалідністю з числа учасників АТО/ООС, захисників/захисниць України (за рахунок місцевих бюджетів): Кубейська громада – 23,0 тис. грн., Бессарабська громада – 100,5 тис. грн.; Теплицька громада – 12,0 тис. грн.

2. Надання щомісячної допомоги сім'ям загиблих (померлих), учасників АТО/ООС, осіб з числа Захисників і Захисниць України, сім'ям захоплених у полон або оголошених зниклими безвісти військових, зокрема співробітників правоохоронних органів, які брали участь у проведенні антитерористичної операції на Сході України (за рахунок місцевих бюджетів): Болградська громада – 72,0 тис. грн., Городненська громада – 21,0 тис. грн., Криничненська – 20,0 тис. грн., Кубейська громада – 54,0 тис. грн., Бессарабська громада – 190,5 тис. грн., Теплицька громада – 132,0 тис. грн.

3. Надання одноразової допомоги дітям загиблих (померлих), учасників АТО/ООС, осіб з числа Захисників і Захисниць України до Дня Незалежності: Криничненська громада – 20,0 тис. грн., Теплицька громада – 4,5 тис. грн.

4. Соціальне відновлення осіб з інвалідністю внаслідок війни з числа Захисників і Захисниць України, а також членів їх сімей шляхом надання соціальної, психологічної підтримки та оздоровчих послуг: Болградська міська рада – 1 240,0 тис. грн., Городненська громада – 13,0 тис. грн., Криничненська громада – 102,0 тис. грн.,

5. Організація роботи соціальних працівників для проведення оцінки потреб у соціальному супроводі в закладах охорони здоров'я.

Щодо впровадження заходів з ветеранської політики у громадах. В громадах Болградського району проведена робота щодо відбору кандидатів на посаду фахівця із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. В Бессарабській сільській громаді з 09.12.2024 р. розпочав роботу фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. Проводиться робота щодо створення при Болградській районній державній адміністрації самостійного структурного підрозділу з питань ветеранської політики. Також в Болградській та Арцизькій громадах триває відбір кандидатів на посаду фахівця із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. В кожній громаді Болградського району прийняті та реалізуються програми щодо підтримки ветеранів та членів їх сімей..

Станом на 25 грудня 2024 року, за даними Головному управлінні Пенсійного фонду України в Одеській області, в Арцизькому, Болградському, Тарутинському підрозділах перебувають на обліку цивільних пенсіонерів – 35 128 осіб, з них отримують пенсію за віком 24 813 осіб. Протягом 12 місяців 2024 року призначено 1240 нових пенсій. Розмір мінімальної пенсії становить 2 361 грн, максимальної – 23 610 грн.

Надання адміністративних послуг та цифровізація

Відповідно до чинного законодавства, побудову мережі центрів надання адміністративних послуг у районі завершено наприкінці 2023 року. У звітному періоді продовжено розбудову мережі ВРМ – відділених робочих місць адміністраторів ЦНАП. Їх кількість зросла з 30-ти на початку року до 39-ти станом на 01.10.2024 року. Утворені 3 ВРМ у Павлівській територіальній громаді, 3 – у Городненській, 3 – у Теплицькій. Таким чином, на території району протягом 2024 року адміністративні послуги надавали 54 точки доступу до адміністративних послуг: 10 центрів, 39 ВРМ, та 5 старостинських округів Болградської громади, де ще не створені ВРМ.

За 9 місяців 2024 року надано 65 806 адміністративних послуг, у тому числі за видами:

- реєстрація/зняття з реєстрації місця проживання – 21 937;
- реєстрація нерухомого майна – 19 011;
- соціальні послуги – 10 656;
- послуги ДЗК – 2 285;
- паспортні послуги – 1 579
- реєстрація юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців – 537;
- інших – 9 801.

Питома вага послуг, суб'єктом надання яких є органи місцевого самоврядування, складає 77,2%. За надання послуг, з яких стягується адміністративний збір, до місцевих бюджетів територіальних громад району надійшли кошти у сумі 4 млн. 539 тис. грн.

Послуги з оформлення і видачі паспорта громадянина України у формі картки та оформлення і видачі паспорта громадянина України для виїзду за кордон стали доступними з липня 2024 року в Арцизькому ЦНАП.

Для зручності обслуговування громадян у восьми центрах надання адміністративних послуг впроваджено систему «Електронна черга». В усіх ЦНАП району впроваджено шеринг документів, що дає можливість скоротити час на обробку та перевірку документів заявників.

Протягом 2024 року у приміщеннях ЦНАП Арцизької та Павлівської територіальних громад забезпечена можливість для відвідувачів оплачувати адміністративний збір та комунальні послуги з використанням терміналів типу i-box.

До системи електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОВВ) підключені всі 10 громад району.

Продовжено роботи щодо забезпечення відкритості органів влади та розміщення інформації про діяльність Болградської районної державної адміністрації і територіальних

громад Болградського району на офіційних вебресурсах в Інтернеті, надання інформаційних послуг загального призначення.

Протягом 2024 року продовжено впровадження технологій е-урядування та е-демократії в органах місцевого самоврядування району, забезпечено доступ населення громад до таких електронних інструментів, як е-звернення, е-петиція.

Фіксованим широкосмуговим доступом до Інтернету зі швидкістю не менше 100 Мбіт/с забезпечено 366 об'єктів соціальної інфраструктури в 69 населених пунктах району.

Державна система захисту прав дітей

За 2024 рік, з метою функціонування цілісної системи захисту прав дітей, створення умов для їхнього виховання та всебічного розвитку, службами у справах дітей проведено низку заходів.

Проведено 432 цільових профілактичних рейдів «Діти вулиці» та «Вокзал». Обстежено 701 сімей, виявлено 30 дітей, яким надано статус дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з них влаштовано:

- під опіку – 16 дітей;
- в центр соціально-психологічної реабілітації – 8 дітей;
- в сім'ю родичів – 1 дитина;
- до Будинку дитини – 2 дитини;
- довштовано в дитячий будинок сімейного типу (далі - ДБСТ) – 3 дитини.

На первинному обліку територіальних громад Болградського району перебуває 270 дітей, з них:

- під опікою – 167 дітей;
- в прийомних сім'ях – 37 дітей;
- в ДБСТ – 36 дітей;
- в Будинку дитини – 4 дитини;
- в державних дитячих закладах – 11 дітей;
- в професійно-технічних навчальних закладах – 2 дитини;
- в Центрі соціально-психологічної реабілітації дітей – 9 дітей;
- в сім'ї родичів – 4 дитини (тимчасово до влаштування).

Сімейними формами виховання охоплені 89% дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

За 2024 рік у Болградському районі створено:

- 2 прийомні сім'ї в які влаштовано 5 дітей (на території Тарутинської громади);
- довштовано до патронатної сім'ї – 2 дітей (служба у справах дітей Арцизької міської ради).

Створено 20 опікунських сімей, в які влаштовано 27 дітей:

- 4 опікунські сім'ї – 6 дітей (служба у справах дітей Болградської міської ради);
- 7 опікунських сімей – 12 дітей (служба у справах дітей Арцизької міської ради);
- 9 опікунських сімей – 9 дітей (сільські та селищні служби у справах Болградського району).

В цілому, на території Болградського району функціонує 7 ДБСТ – 60 дітей; 22 прийомні сім'ї – 49 дітей; 1 патронатна сім'я – 5 дітей; під опікою перебувають – 167 дітей.

Освіта

В поточному навчальному році для задоволення освітніх потреб населення на території району діють 65 закладів загальної середньої освіти з 12 філіями. Всього в закладах освіти

навчаються 13 105 учнів, з них 12 674 учні в суб'єктах освітньої діяльності та 431 учень у філіях.

Відповідно до сформованої мережі закладів освіти в нашому районі наразі надають освітні послуги: 56 ліцеїв (12 166 учнів), 15 гімназій (858 учнів), та 6 початкових шкіл (81 учень).

Мають статус опорних 10 закладів, в яких навчаються 3 170 учнів, до яких приєднано 9 філій (326 учнів).

У поточному році свою освітню діяльність всі заклади здійснювали за очною формою навчання.

У 2024 році до першого класу пішло 945 дітей, це на 165 дітей менше, ніж у 2023 році (1 110 дітей). Серед причин – зниження рівня народжуваності, а також війна, яка призводить до вимушеної міграції сімей з дітьми за кордон.

На даний час із загальної кількості учнів перебувають за кордоном 764 учні та 8 педагогів, які займаються освітньою діяльністю дистанційно.

На даний час в районі в закладах освіти налічується 89 захисних споруд, з них 84 найпростіших укриття та 5 ПРУ.

Також, у 4 територіальних громадах (Теплицькій, Павлівській, Бородінській та Бессарабській) для організації навчання офлайн рішеннями виконавчих комітетів визначено 12 об'єктів для використання як «захисний простір».

Ще у 2 громадах проводяться наступні роботи:

1. Арцизька ОТГ: в межах «Програми з відновлення України» у 2023 році розпочато будівництво захисної споруди для учасників освітнього процесу Арцизького ліцею № 5 з початковою школою та гімназією. Проект вартістю 29 млн. грн. (обласний бюджет на умовах співфінансування). На даний час термін закінчення не визначено.

2. Павлівська ОТГ: розробляється проектно-кошторисна документація на будівництво захисної споруди для вихованців та працівників Павлівського закладу дошкільної освіти.

Всі заклади загальної середньої освіти, які надають освітні послуги за очною формою навчання, забезпечують учнів гарячим харчуванням (вартість харчування коливається від 37 до 60 грн. на одну дитину в день) за рахунок коштів субвенції з державного бюджету. Безоплатно харчуються учні початкових класів, діти пільгових категорій населення та учні з числа внутрішньо переміщених осіб.

На виконання розпорядження голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 12.09.2024 № 875/А-2024 «Про затвердження переліку осередків викладання навчального предмета «Захист України» у закладах освіти Одеської області», в Болградському районі визначено та затверджено 7 осередків викладання навчального предмета «Захист України» в ЗЗСО Арцизької, Болградської, Василівської, Городненської, Кубейської, Буджацької та Бессарабської громад.

Також, на території району діють **77 закладів дошкільної освіти** (далі – ЗДО), з них 29 самостійних закладів та 48 структурних підрозділів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО). Всього здобувають дошкільну освіту 2 544 вихованці. За кордоном на даний час знаходяться 49 вихованців.

У традиційному, очному, форматі працюють 65 закладів (29 самостійних і 36 структурних підрозділів), в яких отримують освіту 2 195 дітей. У дистанційному режимі працюють 12 закладів (2 самостійних і 10 відділень), за даною формою отримують освіту 349 вихованців.

Вартість харчування у садочках на одну дитину в день становить у середньому 75 грн.

Всі заклади освіти Болградського району перейшли до використання е-журналів та е-щоденників. Всі педагогічні працівники підключені до освітніх платформ Міністерства освіти і науки.

Пульти виклику поліції охорони мають 99 закладів освіти, з них 67 закладів загальної середньої освіти, 32 заклади дошкільної освіти; системи відеоспостереження встановили 54 заклади (ЗЗСО – 33, ЗДО - 21).

Інклюзивна освіта. В районі функціонують 3 інклюзивно-ресурсні центри, роботу яких забезпечують 11 педагогічних працівників.

У закладах загальної середньої освіти функціонують 182 інклюзивних класи, в яких здобувають освіту 206 учнів з особливими освітніми потребами.

У закладах дошкільної освіти кількість інклюзивних груп становить 37, вихованців з особливими освітніми проблемами – 62.

За формою педагогічного патронажу організовано освітній процес для 48 учнів та 62 вихованці.

Професійно-технічна освіта. На території Болградського району функціонують два заклади професійно-технічної освіти:

1. Державний навчальний заклад «Арцизький професійний аграрний ліцей» в якому здобувають професію тракториста-машиніста сільськогосподарського виробництва, слюсаря з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування, водія автотранспортних засобів; електромонтера з ремонту і обслуговування електроустаткування, кухаря, офіціанта; офісного службовця (бухгалтер), оператора комп'ютерного набору, муляра, лицювальника-плиточника.

2. Державний навчальний заклад «Тарутинський професійний аграрний ліцей», де можна отримати такі спеціальності: електрогазозварник, водій автотранспортних засобів, тракторист-машиніст, слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування, водій автотранспортних засобів, кухар, столяр, тесляр, маляр, штукатур, кравець.

Позашкільна освіта є невід'ємною складовою системи освіти Болградського району. В районі функціонує мережа позашкільних навчальних закладів, яка складається з 6 закладів позашкільної освіти, з яких 2 центри дитячої та юнацької творчості, 1 дитяча мистецька школа та 3 спеціалізованих заклади позашкільної освіти спортивного профілю (ДЮСШ). Також в районі функціонують 3 музичні школи, 2 центри культури, дозвілля та розвитку талантів та 2 центри «Спорт для всіх».

Фізична культура і спорт

Фізкультурно-оздоровча та спортивно-масова робота в закладах освіти та позашкільних закладах Болградського району організована і проводиться відповідно до вимог законів України «Про фізичну культуру і спорт», «Про освіту» та ряду інших чинних нормативних актів.

Протягом 2024 року в Болградському районі функціонували 4 дитячо-юнацькі спортивні школи (в Арцизькій, Буджацькій, Городненській та Бессарабській громадах), 2 комунальні заклади «Центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» в Болградській та Василівській громадах, КЗ «Центр просвіти та розвитку талантів» у Криничненській громаді, КНП «Спортивний клуб «Тріумф» в Кубейській громаді, КП «Арцизьке фізкультурно-спортивне підприємство «Колос» та 1 військово-патріотичний клуб «Афганець» в м. Арциз.

У даних спортивних закладах тренерсько-викладацьку діяльність здійснювали 39 штатних тренерів-викладачів та 32 інструктори з фізичної культури (Арцизька ДЮСШ – 11 тренерів, КП «Колос» – 13 інструкторів, Болград – 9 тренерів і 8 інструкторів, Буджак – 6 тренерів, Василівка – 5 тренерів та 2 інструктори, Городне – 6 тренерів, Криничне – 5 тренерів, Кубей – 6 тренерів, Бессарабське – 15 тренерів, Павлівка – 2 тренери та 5 інструкторів, Теплиця – 4 інструктори).

Всього осіб, які займаються спортом в районі налічується 4 209 осіб, з них 3 189 – чоловічої статі та 1 020 жіночої.

Із загальної кількості спортсменів:

– олімпійськими видами спорту займаються 3156 осіб: баскетбол – 204 особи; волейбол та пляжний волейбол – 575 осіб; бокс – 83 особи; вільна боротьба – 607 осіб; дзюдо – 82 особи; теніс (в тому числі і настільний) – 293 особи; гандбол – 188 осіб; футбол – 962 особи; важка атлетика – 27; легка атлетика – 88 осіб; бадмінтон – 14 осіб; гімнастика спортивна – 33 особи;

– неолімпійськими видами спорту займаються 930 осіб: армспорт – 61 особа; пауерліфтинг – 28 осіб; гирьовий спорт – 41 особа; дартс – 12 осіб; перетягування канату – 35 осіб; футзал – 307 осіб; спортивна акробатика – 44 особи; фітнес – 45 осіб; бойове самбо та боротьба самбо – 16 осіб; джиу-джитсу – 25 осіб; карате (з різних видів) – 99 осіб; шахи, шашки – 217 осіб.

Із загальної кількості спортсменів – 123 особи з інвалідністю, зокрема з ураженням слуху, які займаються такими видами спорту, як: вільна боротьба, футбол та шахи/шашки.

Також, громадами району було активізовано роботу з популяризації фізкультури та спорту серед внутрішньо переміщених осіб, для забезпечення потреб яких збільшено кількість додаткових груп спортивних секцій та поповнено тренерсько-інструкторський склад молодими спеціалістами.

На базі закладів загальної середньої та дошкільної освіти також ведеться фізкультурно-оздоровча діяльність.

В школах району діють спортивні секції та гуртки, заняття в яких організовується інструкторами з фізичної культури сільських, селищних, міських рад або тренерами-викладачами закладів освіти. Всього налічується 38 інструкторів, 9 з яких мають спеціальну вищу освіту з фізичної культури і спорту, та 109 працівників з фізичної культури закладів загальної середньої освіти.

В закладах освіти значну увагу приділяють традиційним видам спорту – футболу, футзалу, настільному тенісу, волейболу, баскетболу. Але, також обладнано спортивні зали та практикуються заняття з вільної боротьби, боксу та тяжкої атлетики. Ще надаються заняття з армспорту, гімнастики та діють шахово-шашкові гуртки.

До занять в спортивних гуртках залучені діти-сироти, діти із малозабезпечених і багатодітних сімей, діти, схильні до правопорушень.

З метою реалізації галузі «Здоров'я і фізична культура» Державного стандарту початкової, базової і повної середньої освіти, виконання робочих навчальних планів і програм в навчальних закладах в 1-11 класах проводяться три уроки фізкультури на тиждень.

На заняттях з фізичної культури вчителі здійснюють особистий підхід до навчання кожного учня за статевими та індивідуальними особливостями фізичного розвитку, а також з урахуванням їхніх потреб та нахилів.

Незадіяні вчителі в роботі гуртків та секцій, на загальних засадах активно займаються фізкультурно-оздоровчою роботою з дітьми від 6 до 18 років як на уроках фізичної культури, так і в позаурочний час.

Під час занять фізичною культурою забезпечується інформування учнівської молоді щодо новин спорту, досягнень українських спортсменів.

З метою популяризації спорту та здорового способу життя у 2024 році у закладах освіти проведено Декаду ціннісного ставлення до себе, День фізичної культури та спорту, заходи з нагоди Олімпійського бігу, до Дня захисту дітей тощо. У рамках цих заходів проведено спортивні змагання.

В закладах загальної середньої та дошкільної освіти постійно проводяться Дні здоров'я та Тижні здоров'я, спортивні свята, екскурсії, спортивні змагання з окремих видів спорту, класні години, випуски стіннівок. Традиційно проводяться учнівські шкільні Спартакіади, в рамках яких проводяться змагання за 3-5 видами спорту.

Учні начальних закладів нашого району долучилися до наймасштабніших змагань серед учнів України «Пліч-о-пліч». Команда з футболу ОЗ «Болградський лицей», яка стала переможницею серед команд Одеської області, представляла Одещину у всеукраїнських фінальних іграх з футболу у столиці нашої країни м. Київ.

Всі спортивні заходи висвітлюються засобами масової інформації, на сайтах відділів освіти, культури, на сайтах закладів освіти та на офіційних сторінках Фейсбук.

З метою підвищення фахового рівня вчителів створена професійна спільнота вчителів фізичної культури, на якій вчителі підвищують свої професійні навички, вміння, діляться досвідом роботи, набувають та удосконалюють вже набуті професійні компетенції.

Для зміцнення здоров'я дошкільнят, розвитку рухових умінь і навичок мають чинним законодавством передбачено проведення обов'язкових 2-х занять на тиждень у спортивному залі та занять на вулиці під час прогулянки. В закладах дошкільної освіти району створені всі умови для забезпечення рухової активності, а саме: у повсякденному житті забезпечують рухливі ігри, фізичні вправи, проводять фізкультурні свята і розваги, але якщо навчання в деяких дошкільних закладах проводилися дистанційно, відповідно й заняття в них проводилися дистанційно.

Всього в районі охоплено фізкультурно-оздоровчою діяльністю 22 790 осіб, з них: 2 180 до 6 років, 11 922 – від 6 до 18 років, 4 642 – від 19 до 35 років, 4 054 – 36 років і старше. Із загальної кількості осіб 186 особи з інвалідністю (15 – у ЗДО, 105 – у ЗЗСО, 66 – дорослого населення).

В районі особлива увага приділяється і розвитку ветеранського спортивного руху.

Залучаються ветерани фізичної культури і спорту до активної участі у спортивних заходах.

Протягом 2024 року в Болградському районі із загальної кількості ветеранів спорту - 2629 осіб, 1882 ветерана брали участь у 11 видах спорту (волейбол, футбол та футзал, гандбол, теніс, армреслинг, пауерліфтинг, перетягування канату, гирьовий спорт, карате, шашки/ шахи). Всього проведено більше 30 змагань. Значна частина змагань були організовані на підтримку ЗСУ.

В Арцизькій громаді в цьому році футбольний клуб «Буджак-Арциз» брав участь у двох заходах: Чемпіонаті першої ліги Одеської області з футболу серед аматорських команд 2024 року, де посів III місце, та у Кубку Одеської області з футболу пам'яті Миколи Трусевича серед аматорських команд 2024 року, дійшовши до пів фіналу.

Організаційно-практичні заходи щодо розвитку фізичної культури і спорту в територіальних громадах організовуються та проводяться відповідно до Програм розвитку фізичної культури і спорту або Програм соціально-економічного розвитку. Так, з метою покращення умов для реалізації державної та місцевої політики у сфері фізичної культури і спорту, здійснення фізкультурно-масової роботи серед населення, збереження та підтримки в належному технічному стані існуючої мережі спортивних споруд та забезпечення їх ефективного використання для проведення спортивних заходів розпорядженням голови Болградської районної державної адміністрації від 10.12.2024 р. №196/А-2024 затверджено Програму розвитку фізичної культури і спорту в Болградському районі на 2025-2027 роки.

Основним джерелом фінансування галузі розвитку матеріально-технічної бази фізичної культури і спорту є місцевий бюджет та позабюджетні надходження (кошти громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості).

На фінансування сфери фізичної культури та спорту в Болградському районі у 2024 році було всього заплановано 15 847,19 тис. грн за видатками усіх видів: оплата праці (за винятком працівників закладів освіти, обслуговуючого персоналу), оплата комунальних послуг, соціальне забезпечення (стипендії, грошові винагороди спортсменам, тренерам), фінансування спортивних заходів, фізкультурно-оздоровчої та навчально-тренувальної роботи, придбання спортивного обладнання та інвентарю, проведення капітального ремонту та реконструкції спортивних споруд

та видатки на інші заходи та послуги: Арцизька міська рада – 4 183,8 тис. грн; Болградська міська рада – 3 980,5 тис. грн; Буджацька селищна рада – 70,0 тис. грн; Василівська сільська рада – 1 554,2 тис. грн; Городненська сільська рада – 1 252,8 тис. грн; Криничненська сільська рада – 175,0 тис. грн; Кубейська сільська рада – 100,0 тис. грн; Павлівська сільська рада – 77,3 тис. грн; Бессарабська селищна рада – 4 303,6 тис. грн; Теплицька сільська рада – 150,0 тис. грн.

Згідно обліку спортивних споруд, що розміщені на території нашого району, призначені для навчально-тренувальних та фізкультурно-оздоровчих занять, спортивних заходів всього нараховується 210 споруд комунальної власності, з них 148 належать до власності закладів освіти, 21 споруда фізкультурно-спортивним товариствам та ДЮСШ, решта споруд (41) належать іншим підприємствам та організаціям.

Загальна база спортивних споруд району розподілена на:

1. Комплексні спортивні споруди, у кількості 133 одиниці, які складаються з кількох окремих спортивних споруд, поєднані однією територією, розміщені в одній споруді (стадіони, Палаці спорту, басейни з кількома ваннами, комплексні площадки, спортивні корпуси з кількома залами та інші спортивні споруди подібного типу) або розташовані у різних місцях, але носять єдину організаційно-правову форму юридичної особи. До їхнього складу входять: 5 стадіонів з трибунами на 1 500 – 3 000 місць; 72 площинні спортивні споруди; 9 спортивних майданчиків з тренажерним обладнанням; 36 футбольних полів; 7 мультимайданчиків; 19 інших спортивних майданчиків; 42 спортивні зали; 5 стрілецьких тирів (3 з яких не працювали) та ще 9 інших спортивних споруд.

2. Окремі спортивні споруди, які призначені для одного виду спорту у кількості 77 одиниць: 1 стадіон з трибунами від 3 000 місць і більше; 48 площинних споруд; 1 тенісний корт; 39 футбольних полів; 1 мультимайданчик; 16 спортивних зал; 1 плавальний басейн (не працює); 9 інших спортивних споруд.

Отже, майже у кожному населеному пункті району розташовані локації для занять спортом, які популяризують здоровий спосіб життя серед населення та дозволяють кожному самостійно займатися спортом у будь-який день та час доби. Спортивні майданчики облаштовані спортивним знаряддям та елементами (турнік, бруси, шведська стінка, координаційна лінія, вільний простір для тренувань без знаряддя) і є безкоштовними та відкритими для всіх охочих.

Всі спортивні споруди та майданчики, які знаходяться у використанні підтримуються у належному санітарному стані.

Незважаючи на введення воєнного стану в Україні та встановлені обмеження щодо проведення спортивних змагань через відсутність сховищ і неможливість забезпечення безпеки учасників, протягом звітного періоду учні навчальних закладів, вихованці спортивних закладів брали участь у змаганнях, турнірах, чемпіонатах на рівні громад, району, області, країни та на міжнародному рівні з різних видів спорту.

За даними територіальних громад більше 500 осіб та більше 10 команд взяли участь у змаганнях обласного, всеукраїнського та міжнародного рівнів з вільної боротьби, спортивного та бойового самбо, дзюдо, боксу, футзалу, футболу, волейболу та спортивної акробатики.

За результатами виступів спортсменами було здобуто:

З вільної боротьби:

- 20 золотих медалей (9 – на змаганнях обласного рівня, 8 – на Всеукраїнських змаганнях, 3 – міжнародного рівня);
- 26 срібних медалей (5 – на обласних змаганнях, 16 – на всеукраїнських, 5 – міжнародні змагання);
- 37 бронзових медалей (17 - на рівні області, 10 на державному рівні, 10 медалі міжнародного рівня).

З дзюдо, боксу та самбо:

- 57 золотих медалей (6 обласних, 2 на всеукраїнських, 49 на міжнародних змаганнях та турнірах);
- 49 срібних медалей (4 обласного рівня, 1 на змаганнях державного рівня та 44 міжнародного);
- 87 бронзових медалей (8 на обласних змаганнях, 4 на всеукраїнських та 75 на міжнародних турнірах).

З футболу та футзалу:

- 6 золотих медалей (3 – на Всеукраїнських змаганнях, 3 на міжнародних турнірах);
- 10 срібних (1 – на Всеукраїнських змаганнях, 9 на міжнародних турнірах);
- 9 бронзових медалей (2 – на Всеукраїнських змаганнях, 7 на міжнародних турнірах).

З волейболу:

- 1 золота медаль та 1 срібна на обласних змаганнях.

Зі спортивної акробатики:

- 56 золотих медалей (30 – на змаганнях обласного рівня, 5 – на Всеукраїнських змаганнях, 21 – на міжнародних турнірах).
- 30 срібних медалей (9 – на обласних змаганнях, 21 – міжнародні змагання та турніри);
- 25 бронзових медалей (10 - на рівні області, 15- на міжнародних турнірах).

Також, відповідно до єдиного календарного плану Громадської організації "Одеська територіальна організація всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства "КОЛОС" організовано Спортивні ігри «Рухайся до Перемоги» на підтримку Збройних сил України серед міських, селищних територіальних громад Одеської області 2024 року. Результат – V місце на змаганнях: футзал – 2 місце, шашки – 3 місце, дартс – 2 місце.

Громадською організацією «Колос» організовано участь збірних команд Арцизької та Буджацької громад, які представляли Одеську область на Чемпіонаті України з волейболу серед чоловічих команд (Арциз) та з футзалу серед жіночих команд в місті Берегово Закарпатської області на учбовій спортивній базі «Закарпаття». Арцизька громада зайняла 2 місце, Буджацька команда – 1 місце.

Команда Бессарабської селищної громади взяла участь у фіналі Одеської області з баскетболу серед дівчат в рамках обласної спартакіади школярів серед команд II групи. Команда посіла 3 місце. У фіналі Одеської області Бессарабська громада взяла участь вперше.

Протягом звітної періоду працівниками фізичної культури та спорту проведено роботу з удосконалення системи підготовки спортсменів для гідної участі у вищого рівня змаганнях. Спортсмени району різних вікових категорій брали участь у більше ніж 80 територіальних та районних змаганнях.

З метою подальшого розвитку популярних видів спорту Центр «Спорт для всіх» Болградської громади співпрацює з ГО «Дитячо-юнацький футбольний клуб «НІКА БОЛГРАД», ГО «Всеукраїнська всестильова федерація бойових мистецтв», студією флай-йогі та студією Пілатес – Болград, надає підтримку командам самоорганізації – молодіжній баскетбольній команді (надання приміщення для тренувань), футбольній команді «Шторм» (надання спортивних майданчиків для тренувань).

Всі спортивні заходи проводяться адаптовано до реалій воєнного стану.

Культура і туризм

Болградський район – це унікальне місце, де переплітаються різноманітні традиції, звичаї та мови. Українська, болгарська, гагаузька та інші культури – це мікс, що створює особливу атмосферу та робить район привабливим для туристів.

В Болградському районі 70 клубних закладів, з яких 50 – будинки культури та 20 сільських клубів; 69 бібліотек, з яких 43 – публічних, 26 – філій.

Міськими, селищними, сільськими радами затверджені програми розвитку культури.

Основна мета роботи закладів культури району – це національне-патріотичне виховання. Територіальними громадами організовано та проведено виховні заходи патріотичної тематики, спрямовані на популяризацію української мови та національної ідентичності. З метою популяризації української мови працівниками культури проводяться тематичні та клубні події під гаслом «Пізнаємо українську через творчість!». В публічних бібліотеках проводяться літературні читання, презентації та кінопокази - екранізації українською мовою. В Болградській та Арцизькій територіальних громадах запроваджено проєкт «Показ українського кіно просто неба». В Арцизькій міській територіальній громаді проведено конкурс української патріотичної пісні до Дня Конституції України. В Болградській міській територіальній громаді відбувся фестиваль української творчості «З Україною в серці».

Музеї. Для збереження та популяризації культурної спадщини у районі функціонують 8 музеїв: Болградський історико-етнографічний музей, Болградський музей військової слави, КЗ «Арцизький історико-краєзнавчий музей» Арцизької міської ради, Історико-краєзнавчий музей села Калчева Василівської сільської ради, Історико-краєзнавчий музей села Голиця Василівської сільської ради, Городненський історико-краєзнавчий музей, Кубейський історико-етнографічний музей ім. Касапа Д. Д., Тарутинський Національно-просвітницький центр (музей), і 4 музейних кімнати у селах Оксамитне, Каракурт, Залізничне, Виноградівка.

На території села Мирнопілля Теплицької територіальної громади діє один приватний музей, власником якого є німецький громадянин, колишній переселенець Гельмут Кельм.

В селах Баннівка та Калчева Василівської громади оформлені приватні будинки як «болгарські хатинки» та використовуються, як музеї.

Туризм. Військова агресія росії проти України створила складні умови для розвитку туристичної галузі. Але, незважаючи на це, в районі продовжують функціонувати локації для відпочинку та туристичні маршрути.

Назва туристичного маршруту	Локації маршруту	Територіальна громада
Дорога вина та смаку Української Бессарабії	Центр етнографічного, сільського зеленого туризму і сімейного відпочинку «Фрумушика-Нова»	Бородінська селищна
	Сімейне виробництво м'ясних делікатесів «Балканські ястія». Механа «Балканські ястія»	Болградська міська
	Сімейна сироварня «Щедра околиця»	
	ТМ «Bolgrad winery»	
	ТМ «Villa Tinta»	Криничненська сільська
	Виноробня «Колоніст»	
	Зелена садиба «Хлебна кьща»	

У вересні 2024 року інформаційно-туристичним центром Болградської міської ради презентовано чат-бот «Мандруємо Болградщиною», авторкою якого стала викладачка з інформатики Болградського ліцею №2 Наталія Ільїна. Чат-бот «Мандруємо Болградщиною» – це новітній інструмент, який дозволяє легко знаходити цікаві місця, події та маршрути регіону.

Пам'ятки археології, історії та архітектури. На території Болградського району існує 277 пам'яток археології, 86 – історії та архітектури, 7 – об'єктів монументального мистецтва. Всі пам'ятники занесені до державного реєстру та охороняються згідно з діючим законодавством України.

Охорона здоров'я

В умовах децентралізації та реформи адміністративно-територіального устрою одним з найважливіших питань є охорони здоров'я. Станом на кінець 2024 року в районі функціонують 8 закладів охорони здоров'я:

Комунальне некомерційне підприємство «Арцизька центральна опорна лікарня» Арцизької міської ради є багатопрофільним лікарняним закладом на 170 ліжок з поліклінікою та анестезіологічним відділенням. В центральній опорній лікарні (далі – ЦОЛ) проведена технічна модернізація. За останні роки значно покращена матеріально-технічна база. На сучасному рівні обладнано хірургічне, пологове, анестезіологічне, травматологічне, педіатричне, гінекологічне відділення, працює відділення невідкладної допомоги «Emergency department», з кабінетом телемедичного консультування, оснащено відеоендоскопічними системами – гастродуоденоскопом, колоноскопом, бронхоскопом, гістероскопом, цистоскопом, КТ «Hitachi» на 32 зрізів. В лікарні функціонують 2 операційні з лапароскопічними стійками. Травматологічне відділення забезпечено с-аркою. Матеріально-технічну базу покращено за рахунок капітальних інвестицій та власних коштів.

В 2024 році ЦОЛ укладено договорів з НСЗУ за 16 пакетами медичних послуг на суму 266 005,1 грн.

Здійснився план входження центральної опорної лікарні у спроможну мережу в якості Кластерної лікарні, в межах Одеського госпітального округу.

У 2024 році за кошти благодійних фондів проведено капітальний ремонт пологового відділення. Проведена часткова модернізація анестезіологічного та хірургічного відділення за власні кошти лікарні та кошти спонсорів.

Комунальне некомерційне підприємство «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Арцизької міської ради створений з метою реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, що передбачає забезпечення населення доступною, своєчасною, якісною та ефективною первинною медико-санітарною допомогою, до складу якого входять 3 міські та 8 сільських амбулаторій загальної практики – сімейної медицини (далі – ЗПСМ), 9 фельдшерсько-акушерських пунктів (далі – ФАП) та 3 фельдшерських пункти (далі – ФП). З 01.01.2024 року центр обслуговує мешканців Арцизької, Павлівської, Теплицької громад Болградського району та Суворівської (Катлабузької) громади Ізмайльського району (загальна кількість мешканців – 40 317 осіб).

Первинна медико-санітарна допомога надається за сімейно-територіальним принципом з дотриманням права кожної особи на вільний вибір лікаря. Кількість укладених з лікарями декларацій на кінець 2024 року складає 28 508.

У грудні 2024 року КНП «ЦПМСД Арцизької міської ради» відповідно до проекту Міністерства охорони здоров'я України №9468-UA «Зміцнення системи охорони здоров'я та збереження життя» (HERL Ukraine) отримано необхідне обладнання (фотовольтоїчні системи) для сільських амбулаторій с. Виноградівка, с. Делень, с. Главані, с. Задунайівка та міської Арцизької амбулаторії № 2. Монтаж фотовольтоїчних систем планується на перший квартал 2025 р.

Також, у 2024 році КНП «ЦПМСД Арцизької міської ради» взято участь у проєкті Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) GmbH, в результаті чого в грудні 2024 року Центром отримано мобільну клініку для якісного обслуговування населення.

Комунальне некомерційне підприємство «Болградська центральна районна лікарня» Болградської міської ради – це багатопрофільний медичний заклад, який надає широкий спектр медичних послуг жителям Болградського району. Лікарня оснащена сучасним медичним обладнанням, має досвідчений медичний персонал, розрахована на 200 ліжок та 8 ліжок

інтенсивної терапії. У 2024 році лікарнею укладено договорів з НСЗУ за 18 пакетами медичних послуг на суму 85 911 652,660 грн. Кількість пролікованих хворих у 2024 році склала 47 520 осіб.

Для забезпечення належного рівня медичної допомоги у 2024 році придбано апарат ШВЛ високого класу та закуплені медичні інструменти.

Комунальне некомерційне підприємство «Болградський районний центр первинної медико-санітарної допомоги» Болградської міської ради надає широкий спектр медичних послуг щодо забезпечення населення доступною, своєчасною, якісною та ефективною первинною медико-санітарною допомогою, до складу якого входять відділення дільниць сімейних лікарів м. Болград, 15 амбулаторій ЗПСМ, 2 ФАП та 2 ФП.

Первинна медико-санітарна допомога надається з дотриманням права кожної особи на вільний вибір лікаря, кількість укладених декларацій на кінець грудня 2024 року складає 43 689. Надання первинної медичної допомоги населенню здійснюється з дотриманням стандартів та уніфікованих клінічних протоколів медичної допомоги та впровадженням нових форм та методів профілактики, діагностики, лікування та реабілітації захворювань та станів. Центр обслуговує доросле та дитяче населення (загальна кількість населення 63 482 осіб).

Для покращання забезпечення лабораторним обстеженням населення у 2024 році Центром закуплені 6 аналізаторів крові для амбулаторій ЗПСМ та апарати ЕКГ.

Також, у 2024 році переведено до нової будівлі з необхідним оснащенням амбулаторію ЗПСМ в с. Нові Трояни; проведено поточний ремонт будівлі та кабінету профілактичних щеплень амбулаторії ЗПСМ с. Криничне, придбано 11 плантографів, якими оснащені відділення ЗПСМ м. Болград та амбулаторії ЗПСМ сіл: Василівка, Виноградівка, Городне, Залізничне, Каракурт, Криничне, Кубей, Нові-Трояни, Табаки; придбано офісні меблі для покращання роботи кабінету щеплень та прийомів відділення ЗПСМ м. Болград.

Комунальне некомерційне підприємство "Бессарабська багатопрофільна лікарня" Бессарабської селищної ради є багатопрофільним лікувально-профілактичним закладом, ліжковий фонд якого складає 170 ліжок. В лікарні функціонують наступні відділення: терапевтичне, неврологічне, педіатричне, інфекційне, паліативна медична допомога, хірургічного профілю (урологія, гінекологія, хірургія) та приймально-діагностичне відділення невідкладної медичної допомоги. Щорічно в лікарні отримують стаціонарну допомогу біля 8 000 хворих. У відділеннях хірургічного профілю проводиться понад 1000 операцій. Надається виїзна екстрена консультативна допомога. У 2024 році лікарнею укладено договорів з НСЗУ за 15 пакетами медичних послуг на суму 39 537 245,600 грн.

Комунальне некомерційне підприємство «Бессарабський центр первинної медико-санітарної допомоги» Бессарабської селищної ради заклад охорони здоров'я, що надає медичну допомогу населенню Бессарабської ТГ. Кількість укладених декларацій на кінець грудня 2024 року складає 17 556. Фінансове забезпечення підприємства складається з надходжень коштів від НСЗУ та надходження з місцевого бюджету.

Комунальне некомерційне підприємство «Буджацька селищна лікарня» Буджацької селищної ради, відповідно до Наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про ліцензування медичної практики» від 03.05.2024 р. № 764, отримала ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики та надає медичну допомогу населенню Буджацької ТГ. Кількість працівників лікарні – 12 осіб. На даний час лікарня розрахована на 20 ліжок.

Комунальне некомерційне підприємство «Буджацький центр первинної медико-санітарної допомоги» Буджацької селищної ради надає широкий спектр медичних послуг мешканцям Буджацької територіальної громади (кількість населення 13861 особа), до складу якого входять 3 амбулаторії ЗПСМ, 4 ФАП та 15 ФП. У 2024 році на безоплатній основі

Центром надавалися послуги з вакцинації, невідкладної допомоги, телемедичного консультування, електрокардіографії, загальних клінічних аналізів (в наявності експрес-лабораторія).

У закладах охорони здоров'я Болградського району забезпечено надання медичної допомоги як мешканцям району, так і ВПО та військовослужбовцям, які евакуйовуються із зон, де ідуть активні бойові дії.

Нажаль, система охорони здоров'я в Болградському районі, як і в багатьох інших регіонах України, стикається з низкою проблем: відсутність молодих спеціалістів (особливо вузьких спеціалізацій), віддаленість населених пунктів та погана якість доріг ускладнюють доступ населення до якісної медичної допомоги; багато медичних закладів потребують оновлення матеріально-технічної бази, ремонту та модернізації будівель.

Незважаючи на проблеми, в системі охорони здоров'я Болградського району є і позитивні зрушення: модернізація обладнання; реалізація державних програм (впровадження нових медичних технологій, програм вакцинації та скринінгу); розвиток телемедицини, завдяки якій жителі віддалених сіл мають можливість консультуватися з лікарями вищої кваліфікації.

Начальник відділу економіки та агропромислового
розвитку Болградської районної державної
(військової) адміністрації

Олена НАСИПАНА